

Nr 97.

Ankom till Riksdagens kansli den 15 maj 1912 kl. 2 e. m.

Utlåtande, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition med förslag till grunder för tillgodogörande af kronans jakträtt äfvensom åtskilliga i ämnet väckta motioner.

I en till Riksdagen den 29 mars 1912 aflåten, till jordbruksutskottets förberedande behandling hänvisad proposition, nr 99, har Kungl. Maj:t under återopande af bilagdt utdrag af statsrådsprotokollet öfver jordbruksärenden för samma dag föreslagit Riksdagen antaga nedan intagna förslag till grunder för tillgodogörande af kronans jakträtt.

Beträffande de skäl, som ligga till grund för Kungl. Maj:ts ifrågasvarande förslag, får utskottet hänvisa till det vid propositionen fogade protokollsutdraget.

I sammanhang härmed har utskottet till behandling förehåft följande i anledning af förevarande proposition inom Andra kammaren väckta, till utskottet hänvisade motioner, hvari föreslagits:

i motionen nr 179 af herr *Säfstrand*, att Riksdagen ville i skrifvelse till Kungl. Maj:t anhålla om utredning angående sådan ändring i gällande jaktstadga, att jakträtten å våra kronoparker hädanefter icke måtte tillkomma skogsstatens tjänstemän såsom en särskild förmån, utan att staten genom utarrendering af desamma måtte skaffa sig ekonomisk fördel af sina kronoparker, samt därefter för Riksdagen framlägga de förslag, hvartill en sådan utredning kan gifva anledning;

Bihang till Riksdagens protokoll 1912. 10 saml. 54 häft. (Nr 97.) 1

i motionen nr 279 af herr *Kronlund*, att Riksdagen vid antagande af föreliggande förslag till grunder för tillgodogörande af kronans jakträtt icke ville medgifva chefen för Konungens hofjägeristat att utöfva kronans jakträtt på kungsgårdar, kungsängar, kronoparker, från kronans jordbruksdomäner vid utarrendering undantagen skog och i öfrigt all kronan tillhörig, odisponerad mark, å statens till bergshandteringens och sågverksrörelsens understöd anslagna skogar, äfvensom å häradsallmänningar, och att förslaget i berörda delar måtte underkastas den omredigering, som af motionen påkallas;

i motionen nr 286 af herr *Martin*, att kronojägarna må tillerkännas rätt att å de statens skogar, som stå under deras bevakning, idka jakt efter skadliga djur samt äfven smärre annat vildt, det senare dock endast för husbehof;

i motionen nr 289 af herrar *Hage* och *Nilsson* i Tånga, att Riksdagen vid antagande af föreliggande förslag till grunder för tillgodogörande af kronans jakträtt icke ville medgifva Konungen och chefen för Konungens hofjägeristat att utöfva kronans jakträtt på kungsgårdar, kungsängar, kronoparker, från kronans jordbruksdomäner vid utarrendering undantagen skog och i öfrigt all kronan tillhörig, odisponerad mark, å statens till bergshandteringens och sågverksrörelsens understöd anslagna skogar, äfvensom å häradsallmänningar, och att förslaget i ofvanberörda afseenden måtte underkastas den omredigering, som kan anses erforderlig; samt

i motionen nr 294 af herr *Lindhagen*, att Riksdagen med anledning af propositionen nr 99 om tillgodogörande af kronans jakträtt ville besluta sådana ändringar i mom. 1, 2 och 3, att

1:o) all privilegierad rätt till nöjesjakt bortfaller och jakt af icke skadliga djur får utöfvas endast till eget husbehof;

2:o) rätt till jakt af icke skadliga djur till eget husbehof tillerkännes dels innehafvare af lägenheter på den kronans mark, hvarå lägenheten är belägen, samt dels, utom förvaltande, jämväl bevakande personal, hvar inom sitt tjänstgöringsområde, med rätt dock för domänstyrelsen att från jakt för viss tid fridlysa visst område, när jaktvården befinnes kräfva det.

Beträffande de skäl, som motionärerna anført till stöd för sina framställningar, tillåter sig utskottet att hänvisa till vederbörande motioner.

Utskottet har vid granskning af det nu föreliggande förslaget med däri förekommande grundstadgande om åliggande för Kungl. Maj:t att afgöra, i hvilken omfattning utarrendering af kronans jakträtt bör ifrågakomma, hvilken bestämmelse synes väl afvägd och innefatta garanti för att å ena sidan utarrendering af jakträtten kommer att ske i den mån inkomster däraf kunde påräknas och å andra sidan skogs-vårdsintresset vid sådan utarrendering blifver behörigen tillgodosedt, icke funnit sig böra ifrågasätta andra ändringar i förslaget, än att, då i öfverensstämmelse med hvad utskottet uttalat i sitt utlåtande nr 96 med anledning af Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om rätt till jakt kronan ej vidare synes böra hafva jakträtt å häradsallmännin-garna, föreskrifter om dessa ur 1:sta och 7:de punkterna uteslutas, samt att chefen för Konungens hofjägeristat endast på Konungens uppdrag berättigas utöfva jakt å de i 1:sta punkten omförmälda fastigheter.

Utskottet har således ej ansett sig kunna tillstyrka de förslag, som väckts i syfte dels att borttaga rätt för Konungen till jakt å vissa kronans fastigheter och för förvaltande personal vid skogsstaten till jakt inom dess tjänstgöringsområden, dels ock att tillerkänna bevakande per-sonal vid skogsstaten jakträtt i större utsträckning, än hvad i proposi-tionen förutsättes.

På grund af hvad sålunda anförts får utskottet hemställa,

att Riksdagen, med afslag å de i ämnet väckta motionerna, ville i anledning af Kungl. Maj:ts ifråga-varande proposition antaga följande

Grunder för tillgodogörande af kronans jakträtt.

(Kungl. Maj:ts förslag.)

1:o. Kronans jakträtt å dess hägnade jaktparker och djurgårdar, å mark, hörande till de kungliga lustslotten och andra till Konungens egen disposition ställda lägenheter, å kungsgårdar, kungsängar, krono-parker, från kronans jordbruks-domäner vid utarrendering undan-

(Utskottets förslag.)

1:o. Kronans jakträtt å dess hägnade jaktparker och djurgårdar, å mark, hörande till de kungliga lustslotten och andra till Konungens egen disposition ställda lägenheter, å kungsgårdar, kungsängar, krono-parker, från kronans jordbruks-domäner vid utarrendering undan-

(Kungl. Maj:ts förslag.)

tagen skog och i öfrigt all kronan tillhörig, odisponerad mark, å statens till bergshandteringens och sågverksrörelsens understöd anslagna skogar äfvensom å häradsallmänningar utöfvas af Konungen själf och chefen för hans hofjägeristat jämte dem, som vid sådana tillfällen äro följaktiga.

2:o. Å nämnda områden, med undantag af dem, som äro ställda till Konungens egen disposition och där Konungen själf om jakten särskildt förordnar, må jakt idkas jämväl af chefen för domänstyrelsen samt, för egna behof eller efter skadliga djur, af förvaltande personal vid skogsstaten, hvar inom sitt tjänstgöringsområde.

3:o. Bevakande personal vid skogsstaten äger att å sådana i 2:o afsedda marker, som stå under deras bevakning, idka jakt efter skadliga djur samt, med domänstyrelsens på särskilda skäl och begränsad tid lämnade tillåtelse, äfven efter annat vildt eller vissa arter därpå.

4:o. Vid jakt, som idkas uti de i 2:o och 3:o omförmälda fall, må dock utan Kungl. Maj:ts särskilda tillstånd jakten icke afse älg, hjort, rådjur, vildren eller svan ej heller björn; dock må björn, som anfallit människa eller husdjur, äfven annorledes än i nödvärn dräpas, efter tillåtelse af den tjänsteman vid skogsstaten, under hvars tillsyn marken är ställd.

5:o. Personal och elever vid skogsläroverken äga å de i 2:o afsedda områden idka jakt i enlighet med de bestämmelser, som därom af Kungl. Maj:t meddelas.

6:o. På Kungl. Maj:t ankommer att uppdraga åt domänstyrelsen att:

a) därest å kronopark stammen af *älg*, *hjort* eller *rådjur* så förökat sig, att densamma ur jaktvårdssynpunkt lämpligen bör beskattas eller till förekommande af olägenhet eller hinder för skogsskötseln minskas, antingen på af styrelsen bestämda villkor till den högstbjudande upplåta rätt att under angifven tid fälla och behålla visst antal villebråd af berörda slag, eller ock uppdraga åt revirförvaltningen att ombesörja den jakt, som må finnas erforderlig, med skyldighet för domänstyrelsen att i sistnämnda fall jämväl meddela föreskrift, huruvida vid sådan jakt fälldt villebråd skall för statsverkets räkning försäljas eller om detsamma må af den jagande mot ersättning till statsverket behållas; samt att,

(Utskottets förslag.)

tagen skog och i öfrigt all kronan tillhörig, odisponerad mark, *samt* å statens till bergshandteringens och sågverksrörelsens understöd anslagna skogar utöfvas af Konungen själf och *på Konungens uppdrag* af chefen för hans hojägeristat jämte dem, som vid sådana tillfällen äro följaktiga.

*(Kungl. Maj:ts förslag.)**(Utskottets förslag.)*

b) därest å kronopark utarrenderande af rätten till jakt å *annat villebråd*, än nyss är sagdt, anses öfverensstämma med god jaktvård och i öfrigt lämpligen böra ske, upplåta jakträtt, hvarom nu är fråga, på arrende under villkor och på sätt, som må finnas för skogs- och jaktvården betryggande.

7:o. Hvad i 6:o stadgats rörande kronopark skall äga tillämpning jämväl å annan här ofvan under 1:o omförmäld mark, med undantag af sådan, som är ställd under Konungens egen disposition; dock att i fråga om häradsallmänning tillika iakttages, att jakten därå icke må på arrende upplåtas, med mindre vederbörande allmänningsstyrelse därtill samtyckt, samt att behållna inkomsten af jakten, ehvad den ombesörjes genom revirförvaltningen eller är utarrenderad, skall tillfalla allmänningsskassan.

7:o. Hvad i 6:o stadgats rörande kronopark skall äga tillämpning jämväl å annan här ofvan under 1:o omförmäld mark, med undantag af sådan, som är ställd under Konungens egen disposition.

8:o. Sker upplåtelse af jakträtt å kronans jaktområde enligt 6:o eller 7:o här ofvan, må till utöfvande af kronans jakträtt eljest berättigade personer å den med upplåtelsen afsedda mark utöfva jakt allenast i omfattning, som är förenlig med den skedda upplåtelsen.

Denna kungörelse träder i kraft den 1 januari 1913.

Stockholm den 14 maj 1912.

På jordbruksutskottets vägnar:

D. PERSSON i Tällberg.

I beslutet hafva deltagit: från *Första* kammaren: G. L. De Geer, P. Paulson, G. Tamm, A. H. Fahlén, Aaby A. W. Ericsson, A. H:son Wachtmeister, J. Gyllenstierna, K. I. Grubbström; från *Andra* kammaren: D. Persson i Tällberg, G. Odqvist, G. A. E. Kronlund, S. Linders, P. O. Lundell, A. L. Lundström i Långnäs, O. Nilsson i Tånga, P. N:son Bosson.

Reservationer:

af *G. Tamm*, som ansett, att utskottets yttrande och förslag bort hafva följande lydelse:

»Utskottet har — — — fastigheter. Vidare har utskottet i likhet med vissa af motionärerna ansett, att den förvaltande och den bevakande personalen vid skogsstaten böra likställas i afseende på deras rätt att utöfva jakt inom de områden de hafva under sin förvaltning, respektive bevakning. För hela denna personal gäller dock otvifvelaktigt, att deras hufvuduppgift är att ägna sig åt *skogens* skötsel, och kan utskottet därför icke finna lämpligt att åt dem inrymmas ett allmänt tillstånd till utöfvande af jakt, utan synes riktigare att låta ett dylikt tillstånd i hvarje fall göras beroende af vederbörande myndighets, domänstyrelsen, pröfning och afgörande.

Utskottet har således ej ansett sig kunna tillstyrka de förslag, som väckts i syfte att borttaga rätt för Konungen till jakt å vissa af kronans fastigheter.

På grund af hvad sålunda anförts får utskottets hemställa,

att Riksdagen ville i anledning af Kungl. Maj:ts ifrågavarande proposition samt med afslag å i ämnet väckta motioner antaga följande

Grunder för tillgodogörande af kronans jakträtt.

1:o. = utskottet.

2:o. Å nämnda områden, med undantag af dem, som äro ställda till Konungens egen disposition och där Konungen själf om jakten särskildt förordnar, må jakt idkas jämväl af chefen för domänstyrelsen.

3:o. Personal vid skogsstaten äger att å sådana i 2:o afsedda marker, som tillhöra deras tjänstgöringsområde, idka jakt efter skadliga djur samt, med domänstyrelsens på särskilda skäl och begränsad tid lämnade tillåtelse, äfven efter annat vildt eller vissa arter däraf.

4:o. = utskottet.

5:o. = utskottet.

6:o. = utskottet.

7:o. = utskottet.

8:o. = utskottet.;»

af *Aaby A. W. Ericsson* beträffande mom. 1:o;

af *D. Persson* i Tällberg, *G. A. E. Kronlund*, *K. I. Grubbström* och *A. L. Lundström* i Långnäs, hvilka beträffande mom. 2:o och 3:o anfört:

»Att bibehålla någon åtskillnad mellan den förvaltande och den bevakande skogsstatspersonalen i fråga om rätten till jakt inom respektive tjänstgöringsområden hafva vi icke kunnat finna befogadt. Faran för att skogsstatens personal genom jakttillåtelsen skulle dragas från sitt hufvudsakliga åliggande torde icke vara större i fråga om den bevakande personalen än beträffande den förvaltande. Å andra sidan torde jakttillåtelsen för båda nämnda grupper inom skogsstaten utgöra en sporre till intresserad arbete i jaktvårdens tjänst. Med afseende härå hafva vi ansett, att författningsförslaget bort gifvas följande lydelse:

1:o. Kronans — — — (lika med utskottets förslag) — — — följaktiga.

2:o. Å nämnda områden med undantag af dem, som äro ställda till Konungens egen disposition och där Konungen själf om jakten särskildt förordnar, må jakt idkas jämväl af chefen för domänstyrelsen samt, för egna behof eller efter skadliga djur, af förvaltande och bevakande personal vid skogsstaten, hvar inom sitt tjänstgöringsområde.

3:o. Vid jakt, som idkas uti de i 2:o omförmälda — — — (lika med 4:o i utskottets förslag) — — — ställd.

4:o. Personal — — — (lika med 5:o i utskottets förslag) — — — meddelas.

5:o. På — — — (lika med 6:o i utskottets förslag) — — — betryggande.

6:o. Hvad i 5:o stadgats — — — (lika med 7:o i utskottets förslag) — — — disposition.

7:o. Sker upplåtelse af jakträtt å kronans jaktområde enligt 5:o eller 6:o här ofvan — — — (lika med 8:o i utskottets förslag) — — — upplåtelsen.

Denna kungörelse träder i kraft den 1 januari 1913.»

af *D. Persson* i Tällberg och *K. I. Grubbström*, hvilka ansett, att utskottet i sin motivering, i afseende å utarrendering af kronans jakträtt, bort hafva gjort följande uttalande:

»Utskottet anser sig böra särskildt betona angelägenheten af att statsverket tillvaratager den hittills försummade inkomstkälla, som jakträtten å kronoparkerna och kronans öfriga domäner innebär.

Det har invändts mot upplåtelse af kronans jakträtt, att en i större omfattning skeende utarrendering af jakträtten skulle inverka menligt på skogsvården inom upplåtna områden samt i sin mån bidra till påskyndande af den öfverklagade minskningen i tillgången å nyttigt vildt.

Dessa olägenheter skulle väl kunna tänkas uppstå, om jakträtt utan inskränkningar skulle upplåtas till den högstbjudande. Däremot borde inga menliga följder vara att befara, om vid jaktupplåtelsen uppställdes för en god jaktvård betryggande villkor och jämväl träffades erforderliga bestämmelser till skyddande af skogsvårdsintresset, där detta kunde blifva lidande af jaktens utöfning. Mången gång torde ock jakträttens upplåtande kunna lända till direkt fördel för jaktvården, särskildt vid längre jaktarrenden, då den som finge jakträtt till sig öfverlåten kunde finna med sin fördel förenligt att vidtaga åtgärder för vildtstammens ökning»; samt

af *S. Linders* och *O. Nilsson* i Tånga.